

“ДОРОГА ДО САМОГО СЕБЕ” : РЕЦЕПЦІЯ СПОГАДІВ О. БАСАНЦЯ “ВІДЛУННЯ МИНУЛОГО”**Хом’як Т.***Запорізький національний університет*

sechina_karina@ukr.net

Ключові слова:

жанр, заголовок, концепція, наратор, початок, спогади, фінал.

Стаття присвячена аналізу спогадів О. Басанця “Відлуння минулого”. Звернено увагу на композицію, виокремлено деякі поетикальні особливості, окреслено основну проблематику, порушену в них. Композиційно вони складаються із двох розділів: «Оселі, що зберігали тепло», «Студентство». Написані спогади переважно в хронологічному порядку. Автор відтворює своє життя майже від народження і до першої половини 70-х років століття, осмислюючи себе в часі. Узвичаєні тематичні автобіографічні блоки (дитинство, юність, навчання, професійна і громадська діяльність) у спогадах О. Басанця мають різний обсяг інформаційного наповнення залежно від того, наскільки автор вважає події того чи іншого автобіографічного періоду важливими у своєму становленні. Пошук сенсу буття розгорнутий у напрямку духовного зв’язку поколінь, у бажанні відчуття подиху українського минулого. У підтексті спогадів – проблеми соціальні, морально-етичні, екологічні, культурні.

*Мудрий скарбничий – пам’ять людська.
Вона зберігає часом звичайні собі, нічим не примітні
з першого погляду бувальщини, наче знає:
настане у житті людини час, а може така мить,
що вони оживуть знову, осяються промінням
почуттів
і винагородять її поезію, ім’я якої – спогад
Гр. Тютюнник*

Останнім часом спостерігається поява щоденників, автобіографій, нотаток і записних книжок, мемуарної белетристики тощо. Це пояснюється посиленою увагою до власного минулого, до прагнення неспотвореного і справжнього минулого, до проявлення письменника як непересічної творчої особистості. Мемуарним творам завжди притаманне ретроспективне споглядання, яке здійснюється крізь переосмислення особистості. Мемуари виступають унікальним методом пізнання і самопізнання через спогад. Книг спогадів в українській літературі з’явились друком уже чимало: “Жаль неспіваних мелодій” Олександра Абліцова, “Некролог” Івана Білогуба, “Соло для дівочого голосу” Галини Гордасевич, “Спогади і роздуми на фінішній прямій” Івана Дзюби, “Прожити й розповісти” Анатолія Дімарова, “Музей живого письменника, або Моя довга дорога в ринок” Володимира Дрозда, “Спогади” Марії Загірні, “Дороги вольні і невольні”, “Благослови, душе моя, Господа...” Романа Іванчука, “Зустрічі й прощання” Григорія Костюка, “Книга споминів” Михайлини Коцюбинської, “Спогади” Дмитра Павличка, “Найбільше диво – життя” Миколи Руденка, “Лінія життя” Леся Танюка, “Із глибин пам’яті” Віктора Чабаненка та ін. Своєю “нішу” серед них займають і спогади Олександра Басанця “Відлуння минулого”, котрі, як і спогади В. Абліцова та В. Чабаненка, з’явилися друком у 2018 році. Щоправда, останні – посмертно.

Спогади О. Басанця “Відлуння минулого” поки що не стали об’єктом серйозної літературознавчої розмови, тож метою пропонованої розвідки є їх аналіз.

Посиленою увагою до літератури non-fiction зумовлена актуальність дослідження.

Література особистого спогаду об’єднує нефікційні розповіді реально існуючої людини про те, безпосереднім учасником або свідком чого вона була. Аспекти мемуаристики були предметом досліджень О. Галича, Л. Гінзбург, В. Кардіна, О. Мішукова, В. Пустовіт, А. Тартаковського, Т. Томіліної, І. Янської та інших. До проблем автобіографічного письма зверталися О. Галич, Т. Гажа, Ф. Лежен, Г. Маслюченко, Г. Міш, С. Сіверська, А. Цяпа, І. Шайтанов та ін.

Перші розповіді про себе з’явилися ще в часи античності. Саме відтоді беруть початок і відомі на сьогодні жанри спогадової літератури. Т. Черкашина стверджує, що спогади виділилися в окремий жанр мемуарної творчості, і дає його визначення: “сукупність асоціативно-ретроспективних згадок про знайому людину чи певні події з власного життя” [5, с. 304]. І додає, що “автори спогадів не ставлять собі на меті цілісне відтворення образу відомого чи зображених подій, ідеться лише про фрагментарні уривчасті спомини” [5, с. 304]. Теоретичне обґрунтування цей жанр отримав лише в другій половині ХХ століття.

Людині властиво звертатися до минулого через роки. Щось індивідуальне, неповторне уявляється авторові, а згодом і читачеві. Переглядаються стосунки, взаємозв’язки між людьми. Цього принципу дотримується й О. Басанець у написанні спогадів. У них певною мірою витриманий хронологічний принцип. Автор відтворює своє життя майже від народження і до середини 70-х років ХХ століття. У передмові, яка структурно не виділяється, він зауважує: “... говорити неправду не збираюся, намагатимусь зрозуміти тих людей, із якими зводила мене доля. А підтвердженням цього є те, що я народився під знаком Терезів (14 жовтня 1953 року. – Т.Х.)” [1, с. 3]. І запевняє: “... постараюсь бути об’єктивним” [1, с. 3].

Композиційно спогади складаються з двох розділів: “Оселі, що зберігали тепло” та “Студентство”. Другий – із шістдесяти чотирьох мікронovel (чи новел-мініатюр), кожна з яких має назву, співвіднесену зі змістом твору.

Автор спогадів нагадує нам про плинність і незворотність часу та про часову обмеженість фізичного буття людини на землі, а відтак про необхідність раціонального використання часу, відведеного нам долею, розглядає його як великого сатисфактора, котрий виставить свій суворий рахунок кожному.

За Ньютоном, час є абсолютною категорією, а плин часу рівномірний в усьому Всесвіті безвідносно до будь-чого. Цей час називається математичним [6, с. 7]. Однією з фізичних характеристик часу є те, що часовий потік не можна ні зупинити, ані повернути назад. У літературі та філософії плин часу нерідко порівнюють із плином річки. Пригадаймо яскравий приклад про те, що “не можна двічі увійти в одну й ту ж річку” (Геракліт). Фізично людина не може побувати двічі в одному й тому ж часовому вимірі. О. Басанець висловлює подібні погляди на категорію часу як на субстанцію невинну й вічну: “Як швидко лине час!” [1, с. 198], “Швидко летить час” [1, с. 87].

Узвичасні тематичні автобіографічні блоки (дитинство, юність, навчання, робота тощо) – складники розділу “Оселі, що зберігали тепло”. Головним джерелом інформації тут є автобіографічна пам’ять. Однак опорою є й конкретні особисті чи офіційні документи (праці Д. Яворницького, “Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряниці” В. Чабаненка, книги “З любові і муки...”, “Слово про літературу і письменників Придніпров’я” – про літературне життя Дніпропетровщини), перекази, легенди, розповіді батька, дідуся, бабусі, родичів, частівки, анекдоти і т.п. У розділі “Студентство” джерелом інформації є лише автобіографічна пам’ять. Тому суб’єктивне начало в них є домінантним.

Білоруський дослідник Л. Гаранін стверджував, що “авторське ставлення до матеріалу визначає жанрову належність твору – будуть це щоденникові записи, спогади чи біографія іншої особи, особисті записки, листи чи мемуарна книга на основі свідчень і документів інших осіб” [3, с. 33]. О. Басанець книгу “Відлуння минулого” називає спогадами. У характеристиці образів, побутових моментів автор дотримується принципу достовірності, що є характерним саме для мемуарів або спогадів. Принцип суб’єктивності також свідчить про те, що це спогади. У книзі він проявляється у використанні автором оповіді від першої особи – “я”-нарації (суб’єктивної оповіді). Головний герой і наратор – це одна людина. Відбувається зрощення образів автора і наратора. О. Галич зазначає: “...спогадам обов’язково притаманна суб’єктивність, або особистісне начало” [2, с. 35]. Це, на думку літературознавця, дозволяє створити неповторний образний світ: “Суб’єктивність розкриває перш за все особистість автора спогадів, його світогляд” [2,

с. 35]. Із аналізованих спогадів ми дізнаємося про політичні, історичні, літературні погляди О. Басанця-письменника, про особисті уявлення автора про себе, про свою родину й рідню, про оточення, у якому ріс, виховувався і формувався як особистість. Автор знайомить читача з неординарними людьми, яких довелося зустрічати йому в житті, та відтворює враження, яке вони справили на нього.

Сучасна теорія тексту надає особливого значення початку й фіналу твору як важливих компонентів його поезики: “Початок і фінал називають “рамкою” твору, – це його кордони” [4, с. 849]. В. Ламзіна вважає, що “роль початку відповідальна, адже це запрошення до прочитання, яке може прийняти або не прийняти читач. ... Початок особливо продуманий” [4, с. 850]. Початки мініатюр О. Басанця у спогадах про студентські роки мають чітко виражену основну оповідь, визначають час подій, простір, наявність головного героя, основну життєву ситуацію. Часом подано портретну характеристику героя (“Валера нагадавав Макаренка: тонкі окуляри, вусики, прямий ніс, або Мічуріна: занадто схожа шляпа” [1, с. 135], “Ми були приголомшені, коли невисокий плечистий із світлорусим чубом Генка, який перевівся з французького відділення на наше, українське, через непогашені борги, сповістив, що перед складанням екзамену з філософії потрібно показати 97 законспектованих праць” [1, с. 149], “На російському відділенні навчався Валентин Пучков. Середнього росту, коротко підстрижений. Глибокі залисини в чорному волоссі справляли враження зібраної і підтягнутої людини” [1, с. 151], “Полюбляв сидіти в привабливому читальному залі гуртожитку й старшокурсник Шарапанівський. Ростом він трохи не дотягував до середнього, зате був мовби збитий до купи, не в міру зосереджений. Сам кирпатий, смаглявий, із чорними й акуратно обчиркженими бакенбардами, малоговоркий” [1, с. 167], “Валера був дуже худий. Аж ребрами світив, проте застуджувався нечасто. Микола все під’юджував: «Тобі б у медичному інституті годиться гроші лупити. Живий експонат. Кожен хрящик, кожна кісточка видніється»” [1, с. 173]. Нерідко на початку визначено час подій різними словесними формулами: “На першому курсі” [1, с. 136], “Якось” [1, с. 146, 157, 159], “Зазвичай” [1, с. 171], “В ту суботу” [1, с. 180], “На четвертому курсі” [1, с. 181], “Нерідко” [1, с. 198], “На Першотравень” [1, с. 183], “Років через два після закінчення університету” [1, с. 193], “Двадцятиріччя закінчення університету” [1, с. 195]. Іноді автор вживає вказівку на природний, астрономічний час (“Опівночі” [1, с. 139], “Ввечері” [1, с. 189]). Невизначеність конкретики часу – ознака жанру (спогади). У щоденнику фіксується дата, а спомини тримають у пам’яті лише сутність події та приблизний час її. Спогади мають фрагментарний характер. І. Еренбург говорив, що пам’ять схожа на фари машини, які освітлюють уночі то дерево, то сторожку, то людину. Вони передають найяскравіші події чи якісь життєві епізоди, що залишили в пам’яті глибокий слід.

Зрідка на початку твору акцентовано увагу на характеристиці місця подій, наприклад: “Працювати в читальному залі гуртожитку – одне задоволення. Неонове освітлення, блискучий паркет, легкі поліровані столи, тиша – конспектуй скільки влізе” [1, с. 155], “Тридцять четверту кімнату на другому поверсі відшукати було легко: зі сходинок повертаєш ліворуч, минаєш один поворот, тоді праворуч; якщо прямо підеш, то потрапиш у туалет, а якщо повернеш ліворуч, то першою кімнатою теж ліворуч і буде наша кімната” [1, с. 175].

Описи інтер’єру наявні, але розміщені вони структурно по-різному.

Початок мініатюр-спогадів детально реалізує заголовки, для якого характерний семантичний зв’язок із початком і основним текстом. Назва мініатюри анонсує тему, проблему, життєву ситуацію, реалізуючи заголовок у заголовку, випереджає текст, який тісно пов’язаний із початком. Таке семантичне єднання створює художню цінність мініатюр.

Фінал мініатюр здебільшого є ситуацією завершеної дії, але разом із тим у ній відчутна перспектива для подальшого розвитку подій, які можуть трапитися з героями. Є фінали підкреслено відкриті, і це зрозуміло. Студентські роки, а попереду все життя. Тож у таких фіналах розкривається філософсько-естетична концепція письменника: життя продовжується у своїй нескінченності ситуацій, подій, нових обставин, у яких може опинитися герой. Часом фінал представлений емоційно насиченими авторськими висновками: “Справа в тому, що він народився одного числа й місяця, а записали іншого. З того все й почалося” [1, с. 198], “Ой, нелегкий шлях у журналістиці!” [1, с. 173], “Мав-таки рацію Семенюк: Володимир Буряк був талановитим прозаїком!” [1, с. 163]. Іноді ці висновки поєднано із сьогоденням, у них автор додає інформацію про відому йому подальшу долю героїв: “Через багато років я дізнався, що Михайло Погрібний викладає в Петриківському ПТУ й інтенсивно друкується в районній газеті, а поруч, у селищі Ювілейному (нині Слобожанському), у середній школі №1, вчить дітей Анатолій Худокон і публікує замітки й новелети в періодичній пресі” [1, с. 190]. У мініатюрах, з яких складається розділ “Студентство”, “початок” і “фінал” виступають опорними рамковими компонентами, виразно перегукуючись із заголовками й реалізуючись у своїй оповідній інформації.

Важливу роль у розкритті головної думки автора спогадів у розділі “Студентство”, заголовків міні-новел, рамкових компонентів твору відіграють “початок” і “фінал”, які тут оригінальні та функційно вагомі як жанрові елементи. Мініатюри відзначаються глибиною побутових і психологічних спостережень, виразністю характерів героїв (реальних осіб, з якими О. Басанець провів свої студентські роки), точністю життєвих ситуацій, “екземпльовані” за своїм характером, тобто

наповнені життєвими прикладами, вихопленими з широкого потоку дійсності.

Поетика назв тут надзвичайно різноманітна, виражена авторською позицією. Здебільшого заголовки мають метафоричний характер (“Слово не горобець”, “Все тече, все змінюється”, “Сон у руку”, “З легкої руки”, “Ситий голодному не товариш”).

Організація та розташування матеріалу в спогадах особливі: перед автором спочатку виникає проблема, а тоді вже побут. І якщо він вклучає побут в оповідь, то не сам по собі, а передусім як засіб для доказовості своєї концепції.

Спогади О. Басанця цінні й тим, що перед читачем з’являються і образи багатьох письменників: Олександра Завгороднього, Івана та Юрія Кібців, Анатолія Шкляра, Миколи Семенюка, Юрія Кириченка (останні двоє – однокурсники автора спогадів). Окремі з них автор змальовує лише штрихами, а деяким дає цілісну характеристику. О. Басанець продемонстрував уміння бути надзвичайно влучним, ліричним словом відновити в пам’яті зустрічі, бесіди, події, змусити читача співпереживати. Його мовлення насичене народними прислів’ями та приказками (“Хоч би гірше, аби інше” [1, с. 96], “Не зливаючи воду, не випустити рибу” [1, с. 134], “Як корова язиком злизала” [1, с. 151] тощо), цитуванням творів відомих письменників (“Не треба думати мізерно, – писала Ліна Костенко” [1, с. 134], “Мимоволі пригадується поезія Ліни Костенко: “І не боюсь донощика в трактирі, / Бо все кажу у вічі королю” [1, с. 133], “Где нет печалей и забот, он сам себе беду найдет” (Роберт Бернс) [1, с. 126] і т. ін.).

Згадуючи студентські роки, О. Басанець апелює і до прізвищ однокурсників. Оскільки ми з Олександром Михайловичем були однокурсниками, дозволю собі їх розшифрувати: Матюха – Віктор Матвеев, Карлуха – Олександр Мірошніченко, Кирило – Юрій Кириченко, Сонечко – Тамара Алексеева (я). Про мене автор спогадів згадує в мініатюрах “Все не так складно”, “Слідами пригод”. Хочу зауважити певні неточності (звідси – проблема неоднакового сприйняття тексту читачем “стороннім” та обзіраним із реальними подіями): сестру нашого куратора Нінелі Іванівни Заверталюк звати Олена, а не Юлія [1, с. 188]; була інша бібліотекарка на ім’я Юлія, але я не пригадаю нині її по батькові; моя мама жила в однокімнатній, а не двокімнатній квартирі [1, с. 193]. Та це, звичайно, дрібниці.

Спогади не відновлюють зв’язку всіх подій, а вихоплюють тільки найяскравіші, які залишили глибокий слід. Певна, що кожен із однокурсників писав би про своє, і не так уже й багато було б точок дотику.

Зі спогадів О. Басанця постають літературні портрети батька, матері, сестри, двоюрідних братів і сестер, тіток та ін. Специфікою літературного портретування реальних осіб є вміння дати кожному лаконічну, але водночас точну, хоча й суб’єктивну, характеристику.

Особливістю “Відлуння минулого” О. Басанця є той факт, що він пише не лише про те, що сам особисто бачив чи чув від когось, хто був учасником чи свідком подій, котрі відбувалися в добу, яка є предметом спогадів. Досить часто автор вносить у власні спогади згадки про почуте від когось, що стосувалося минулого.

Чільне місце відведено мовному питанню. Наголошено, що “звинувачення в українському буржуазному націоналізмі начебто витали в повітрі. І щоб звинуватити когось у найбільших гріхах, тій людині кидали цей політичний штамп, значення якого ніхто до пуття не збагнув і не прагнув утямити” [1, с. 101]. Апелює автор спогадів до відомих постатей у тогочасному культурному житті: “Прикро, що найбільше це словосполучення тулив академік О. Білецький у підручнику з української літератури для восьмого класу до Пантелеймона Куліша, літератора, котрий все життя змінював свої політичні погляди. Та й сам автор підручника, росіянин за походженням, теж, якщо вірити офіційним документам, виявився українським буржуазним націоналістом. Та ще в Остапа Вишні чимало було ідеологічних фейлетонів, написаних на замовлення або для самозахисту, це згадане вище звинувачення часто приклеювалось до історичних постатей, зображених у карикатурних формах. А за що ж Ви, Павле Михайловичу, “десятирічку” відсиділи?” [1, с. 102]. Порушує О. Басанець і проблему написання назви рідного села (Котовка - Котівка). До вирішення її він підходить і як філолог, і як небайдужий громадянин.

Зі спогадів вимальовується уся біографія автора, особливо його професійний шлях, починаючи із навчання в школі, на філологічному факультеті Дніпропетровського університету, а далі – учителювання (за направленням в Апостолово Дніпропетровської області), був директором школи в Бузівці Магдалинівського району – усього пропрацював “директором школи 27 років” [1, с. 132].

Важливе місце займають спогади, пов’язані зі становленням автора як філолога, як письменника. Згадуючи Ліду Солдатенко, родичку, зауважує, що та на вступних іспитах отримала трійку з російської літератури (вступала на російське відділення філологічного факультету), не змігши відповісти на питання, у якому костюмі Чичиков приїхав перший раз у село, О. Басанець робить серйозний висновок: “Цей випадок я запам’ятав і усвідомив, що в справжній художній літературі деталь має важливе значення. Викладаючи українську літературу, я прискіпливо підходжу до знання учнями тексту і сам тепер часто «валю», коли учень або не читав, або прочитав хрестоматійний чи інтернетний варіант, «чіпляючись» до художніх деталей чи подробиць. Мої вихованці це знають, ретельно читають тексти, а хто цього не робить, то на високий бал не розраховує. Зустрічаючись із випускниками, чую найперші

спогади про те, як я присікувався. З того часу вони подружили з художньою літературою” [1, с. 106].

О. Басанець зауважує, що любов до художнього слова йому прищепила вчителька початкових класів Галина Опанасівна Сабадир. Її уроки заклали основи становлення автора спогадів і як учителя, і як письменника. Уже з висоти власного мудрого досвіду він пише: “Як учитель за покликанням наважуюсь повчати: «Хай із неба каміння падає, а ти роби свою справу!» або «Вмирати зібрався, а жито сій»” [1, с. 134].

У людей свого вікового цензу О. Басанець спогадами викликати не мало асоціацій, митей власних згадок за принципом “а у нас...”. Часом вони збагатяться, але будуть і розбіжності. Показовими в цьому плані є шкільні роки. Автор констатує: “Поліття ми вважали найважчою працею” [1, с. 95]. Він згадує про поліття соняшнику, кукурудзи, а я згадую – буряків. Географічно це одна область – Дніпропетровська, а райони різні: Магдалинівський, Софіївський. Праця ця дуже тяжка. Для нас вона нетривалою була, а як дорослим? “На роботу з’являлися або совісні, або боязкі (я зараховую себе до першої категорії). Позитивним у цьому процесі було те, що для дітей готували обід: борщ і кашу з м’ясом”, – згадує О. Басанець [1, с. 95]. “Пригадую, у нас з’являлись на ці відпрацювання, т.зв. «трудоий десант», усі. Обіди нам не готували. Ми брали із собою скромні «тормозки» з їжею, а ось воду підвозили в бочці”. І цей ряд “паралельних” спогадів можна продовжувати.

Спогадам О. Басанця притаманний огляд подій у ретроспективі. Вони переважно оцінюють минуле з точки зору минулого, тобто передано події часу синхронно за деякими винятками. Якісна своєрідність спогадів Олександра Басанця полягає в тому, що подані в них події й факти пройшли через його серце і свідомість – очевидця чи співучасника згаданого. Аналізовані спогади марковані багатоаспектним синтезом нашої сучасності, органічним сплавом її найактуальніших проблем, які прозирають через долю окремо взятого роду.

Вони приваблюють вираженням потужної енергетики автора, жвавістю, дотепністю й художністю викладу, інтригують перипетіями описуваних подій; засвідчують, що О. Басанцеві підвладна таїна художнього слова. Книга “Відлуння минулого” стала своєрідною панорамою часу в особистісному освітленні, розмовою автора з нащадками від імені свого покоління. А ще – своєрідним “пам’ятником” тим, кого вже немає серед живих. “Проходять дні, відходять у вічність друзі”, – писав Євген Маланюк. Уже в паралельних світах і дехто з наших однокурсників. Із тих, про кого йдеться в книзі, – наш “батько”, як ми його називали, незмінний староста Валерій Кривко, Микола Василенко, Юрій Кириченко.

Спогади О. Басанця – це як дорога до себе, чесна розмова із собою й зі світом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басанець О. М. Відлуння минулого. Дніпро : Крос-принт, 2018. 202 с.
2. Галич О. А. Українська документалістика на зламі тисячоліть: специфіка, генеза, перспективи. Луганськ : Знання, 2001. 246 с.
3. Гаранин Л. Я. Мемуарный жанр советской литературы: историко-теоретический очерк. Минск : Наука и техника, 1986. 223 с.
4. Ламзина А. В. Рама произведения. *Литературная энциклопедия терминов и понятий*. Москва: НПК "Интелвак", 2001. С. 848–853.
5. Черкашина Т. Ю. Формування жанрів спогадової літератури. *Науковий вісник МДУ ім. В. О. Сухомлинського. Філологічні науки*. Миколаїв : Миколаївський держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Вип. 4. 11(90). 2013. С. 302–307.
6. Чернин А. Д. Физика времени. Москва : Наука, 1987. 224 с.

**“THE ROAD TO HIMSELF” : RECEPTION OF MEMOIRS
“THE ECHOING OF THE PAST” BY O. BASANETS**

Khomyak T.

Zaporizhzhia National University

The article reviews the memoirs of O. Basanets – a teacher, writer, member of the National Union of Writers of Ukraine, published in 2018. They consist of two sections: “Houses that have kept warm”, “Student”. Memoirs are written predominantly in chronological order. The author recreates his life almost from birth to the first half of the 70's of the century, realizing himself in time. The established thematic autobiographical blocks (childhood, youth, education, professional and social activity) in the memoirs of O. Basanets have a different amount of informational content depending on how author considers the events of an autobiographical period important in their formation. The search for the meaning of being is expanded in the direction of the spiritual connection of generations, in the desire to feel the breath of the Ukrainian past. In the context of memories – the problems of social, moral, ethical, environmental and cultural.

In the section “Houses that have saved heat” tells about the genealogy of the writer, in particular about parents, his childhood – an ancestral tree with fairly jagged branches. Time settings often change, and the author reports on the future fate of one or another person. Attention to the “beginning” and “finals” of minivans in the section “Student”, on the poetics of titles “Beginning” and “finale” act as framework components, clearly correspond to the headlines, realized in its narrative information. At the beginning and end of the work (micronoves of the second section of memoirs) the attention is focused on them, they are called a “frame” work. It is noted that the beginning of the miniatures of O. Basants in the memoirs about the student years have a clearly expressed main narrative, determine the time of events, space, the presence of the protagonist, the basic life situation. Sometimes a portrait characterization of the hero is given. The poetics of the name in the memoirs are extremely diverse, expressed by the author's position. For the most part, the titles have a metaphorical, or even aphoristic character.

From memories we learn about the political historical and literary views of O. Basanets – the writer, about the author's personal representations about himself, about his family and his family, about the environment in which he grew up, was brought up and formed as a person. The author shows the reader the extraordinary people who had to meet him in his life, and reproduces the impression that they made on him. The main sources of information of O. Basants are autobiographical memory, reliance on specific personal and official documents, folklore sources. In the memoirs of the second section only autobiographical memory.

Memories do not restore the connection of all events, but educate only the brightest, which left a deep impression.

The images created in the memoir text affect the expressiveness and emotionality. Some of them the author draws only strokes, but some give a holistic description. O. Basanets can remarkably remember the meetings, conversations, events, and make the reader experience the most exciting moments. Each word, sentences bear their semantic load, specific information that is expressed figuratively with the active use of sentences, proverbs.

Memoirs testify that O. Basants is the subject of a mysterious artistic word. The author emerges from them as a fully educated, intelligent man, an expert in Ukrainian culture, the history of his own country, to which the fate of Ukraine has always been hurt.

Key words: genre, title, concept, narrator, beginning, memories, finale.